

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง(Quasi-Experimental Design) ทำการศึกษาผลของการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม ต่อการดูแลตนเองในผู้ป่วยมะเร็ง โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ป่วยมะเร็งที่มารับรักษาในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นเวลาติดต่อกันอย่างน้อย 4 สัปดาห์ มีอายุ 20-60 ปี สติสัมปชัญญะดี ไม่มีปัญหาเรื่องการสื่อสารทางวาจา

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยมะเร็งที่แพทย์วินิจฉัยว่า เป็นมะเร็งบริเวณศีรษะและคอระยะที่ 3 และ 4 โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรที่ใช้ในการศึกษา ผู้ป่วยมาได้รับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกรังสีรักษาในช่วงเดือนมิถุนายน 2537 ถึงเดือนกรกฎาคม 2537 เลือก 6 คนแรกเข้ากลุ่มควบคุม และ 6 คนหลังเข้ากลุ่มทดลอง โดยกลุ่มควบคุม ได้รับการพยาบาลตามปกติ กลุ่มทดลอง ได้รับการพยาบาลตามปกติและการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.2.1.1 แผนการให้การปรึกษาแบบกลุ่ม ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการดูแลตนเองของโอเรม การพยาบาล และการดูแลตนเองของผู้ป่วยมะเร็ง

และทฤษฎีการให้การศึกษาแบบกลุ่ม จากบทความ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2.1.2 แบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองของผู้ป่วยมะเร็ง

(1) ข้อมูลทั่วไป เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ป่วย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนบุตรทั้งหมด อายุของบุตรคนสุดท้าย การวินิจฉัยโรคและระยะของโรค

(2) แบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองของผู้ป่วยมะเร็ง ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรมที่เกี่ยวกับความต้องการดูแลตนเองทั้งหมด (Therapeutic Self-care Demand) มีข้อความทั้งหมด 28 ข้อ ซึ่งลักษณะข้อความถามเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ตัวเลือก ดังนี้ (วิเชียร, 2530)

ไม่เคยทำ หมายถึง ผู้ตอบไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว
 นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ผู้ตอบปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวนาน ๆ ครั้ง
 บ่อยครั้ง หมายถึง ผู้ตอบปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวบ่อย ๆ ครั้ง
 เป็นประจำ หมายถึง ผู้ตอบปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวเป็นประจำ
 โดยมีหลักการให้คะแนน ดังนี้

ถ้าเลือกตอบ	ไม่เคยทำ	ได้	1	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ	นาน ๆ ครั้ง	ได้	2	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ	บ่อยครั้ง	ได้	3	คะแนน
ถ้าเลือกตอบ	เป็นประจำ	ได้	4	คะแนน

คะแนนการดูแลตนเองอยู่ในช่วง 28-112 คะแนน ถ้าได้คะแนนการดูแลตนเองต่ำแสดงว่าผู้ตอบมีการดูแลตนเองยังไม่เหมาะสม และถ้าคะแนนการดูแลตนเองสูงแสดงว่าผู้ตอบมีการดูแลตนเองที่เหมาะสม

3.2.2 ประสิทธิภาพของเครื่องมือ

3.2.2.1 ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.2.2 ความตรงตามทฤษฎี (Construct Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ตามแนวคิดทฤษฎีของโอเรมในส่วนเกี่ยวกับความต้องการการดูแลตนเองทั้งหมด (Therapeutic Self-care Demand) และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยมะเร็งขณะรับการรักษาด้วยการฉายรังสี

3.2.2.3 ความเที่ยง (Reliability) นำแบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองมาตรวจสอบหาความเที่ยง (Reliability) กับผู้ป่วยมะเร็งบริเวณศีรษะและคอที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (α -Cronbach Coefficient) (ประคอง, 2525)

3.2.2.4 อำนาจจำแนก (Discrimination) หลังจากนำแบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองไปทดลองใช้กับผู้ป่วยมะเร็งบริเวณศีรษะและคอที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกทีละข้อเพื่อหาคุณภาพของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยใช้ค่าสถิติ (t-test) (บุญชม, 2532)

3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.3.1 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นอาจารย์ภาควิชาจิตวิทยา 1 ท่าน อาจารย์พยาบาล 1 ท่าน และพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยมะเร็ง 2 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบในด้านเนื้อหาเพื่อหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้านการใช้ภาษาโดยพิจารณาความเหมาะสม และความชัดเจนของภาษาด้านรูปแบบของเครื่องมือและด้านอื่น ๆ และตรวจสอบความตรงตามทฤษฎี (Construct Validity) ตามแนวคิดทฤษฎีของโอเรมในส่วนที่เกี่ยวกับความต้องการการดูแลตนเองทั้งหมด (Therapeutic Self-care Demand) และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยการฉายรังสี

3.2.3.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยมะเร็งบริเวณศีรษะและคอ ที่แผนกผู้ป่วยนอก รังสีรักษา โรงพยาบาลศรีนครินทร์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.2.3.3 นำผลที่ได้จากการทดลองมาหาค่าความเที่ยง โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (α -Cronbach coefficient) ซึ่งได้ความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองเท่ากับ 0.88 (ดังในภาคผนวก ค)

3.2.3.4 นำแบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองที่นำไปทดลองใช้ มาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ทดสอบโดยใช้ค่าสถิติ (t-test) ซึ่งได้ค่าตั้งแต่ 1.75-3.4 (ดังในภาคผนวก ค)

หลังจากนำแบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บข้อมูลจากผู้ป่วยมะเร็ง ผ่านคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ในการวิจัย และเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.1 การเลือกผู้ป่วยตามเกณฑ์ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเงื่อนไขของประชากรที่ใช้ในการศึกษา และเลือกผู้ป่วยมะเร็งบริเวณศีรษะและคอระยะที่ 3 และ 4 ที่เข้ารับรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกรังสีรักษา ช่วงเดือนมิถุนายน 2537 ถึงเดือนกรกฎาคม 2537 และผู้ป่วยสมัครใจที่จะเข้ารับการทดลอง โดย 6 คนแรกเข้ากลุ่มควบคุม และ 6 คนหลังเข้ากลุ่มทดลอง ศึกษาข้อมูลส่วนตัวของผู้ป่วยและแบบสัมภาษณ์การดูแลตนเอง

3.3.2 เมื่อเลือกเข้ากลุ่มทดลองแล้วได้กำหนดเวลาให้การศึกษาแบบกลุ่ม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 45-60 นาที จำนวน 8 ครั้ง

3.3.3 หลังจากผู้ปวยกลุ่มทดลอง ได้เข้ากลุ่มการให้การศึกษาเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะประเมินการดูแลตนเองอีกครั้ง (Post Test) ในวันสุดท้ายของการเข้ากลุ่ม และประเมินการดูแลตนเองในกลุ่มควบคุมในวันเดียวกัน

3.4 แบบแผนในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) มีรูปแบบดังนี้

O_1	X	O_2
O_3	C	O_4

แทนที่

O_1	หมายถึง	คะแนนการดูแลตนเองก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
O_3	หมายถึง	คะแนนการดูแลตนเองก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม
O_2	หมายถึง	คะแนนการดูแลตนเองหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
O_4	หมายถึง	คะแนนการดูแลตนเองหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม
X	หมายถึง	กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การศึกษาแบบกลุ่ม
C	หมายถึง	กลุ่มควบคุมที่ได้รับการรักษาพยาบาลตามปกติ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยใช้ค่าร้อยละ

3.5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการดูแลตนเองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติแมน-วิทนี (Mann-Whitney U test) (สมจิต, 2527; ลัดดา, 2533; บุญชม, 2532) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05